

Lau, Jørgen Gram, Hans Pinstrup, Weikop, Stæhr Johansen, Tesdorpf, Jørgen Jørgensen (Lejre) og Tholstrup.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om oprettelse af et teknisk-videnskabeligt forskningsråd.

(Første behandling findes i tidenden sp. 2084).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under eet.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til Danmarks Riges Grundlov.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3465; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2008).

Formanden: Sammen med denne sag foretages den under punkt 5 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til tronfølgelov.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 3913; fremsættelsen findes i tidenden sp. 2008).

Forslagene sættes til forhandling.

Hans Hedtoft: En grundlov bør være så rummelig, at den giver plads for årtiers udvikling, og den bør være så klar og fast i sin formulering, at den kan være rettesnor for regering, rigsdag og folk i alle de for folkestyret afgørende spørgsmål.

Den første 5. juni-grundlov var i så henseende et enestående værk, ja, vel nok det 19. århundredes betydeligste lovgivningsværk. Ved vore grundlovsfester mindes vi altid med særlig ærbødighed den første

grundlov, der betød så megen inspiration og kraft til det folkelige fremskridt.

I 1866 forringedes grundloven. Folkets rettigheder blev skubbet til side til fordel for et fåtals privilegier, og der måtte føres en langvarig og opslidende forfatningskamp, før det efter næsten 50 års forløb lykkedes at generobre de folkelige rettigheder, at gennemføre kvindernes valgret og at få valgetsalderen til folketinget sænket noget.

Grundlovsåret 1915 kom — trods den første verdenskrig og dens vanskeligheder — derfor til at stå i et festligt lys. Et halvt århundredes uophørlig kamp mellem konservatismen og det menige folk var endt med folkets sejr. Men sejren var kun den første etape. Den anden etape — det konsekvent gennemførte folkestyre — stod endnu tilbage.

I 1939 var det nær lykkedes for regeringen Stauning-Munch at gennemføre en grundlovsændring. Der manglede kun 12 000 stemmer. Grundlovsreformens fald var næst besættelsen den største politiske skuffelse i Staunings liv. Kort tid efter var vi inde i skyggen af den anden verdenskrig.

Under okkupationen viste det sig, at den danske ungdom var sig sit ansvar bevidst. Selvom grundlovens frihedsparagraffer blev tilsidesat af besættelsesmagten, var selve frihedsånden levende og stærk, ikke mindst i de unges sind, og den opfattelse bredte sig, at tiden til grundlovsreformens anden etape nu var inde. Nu burde vi have en grundlov, der var udtryk for det folkelige sammenhold omkring de væsentligste værdier — et tingstyre, der var lige så helt og udelt, som folkets solidaritet havde været —, et tingstyre med åben adgang også for den ungdom, der havde sat livet i vove i de farlige år.

Ikke et år var gået efter besættelsens ophør, før Knud Kristensen — under pres af den almindeligt rådende opfattelse — nedsatte en grundlovskommission, men den kom faktisk ikke i arbejde. Vi søgte fra socialdemokratisk side, ikke mindst efter at vort parti havde dannet regering, at få arbejdet ind i en positiv gænge, men det viste sig uhyre vanskeligt, særlig på grund af venstres træghed. Så snart vi nåede til problemet om valgetsalderen og landstingets afskaffelse, var venstre ikke til at få i tale.

I marts 1949 tog socialdemokratiet et politisk initiativ, der skulle få betydning. Vi stillede forslag om, at valgretten ved menig-